

Kommunal- og moderniseringsdepartementet

Vår ref: 2020/2142

Deres ref:

Vår dato: 26.03.2021

Deres dato:

Høringssvar - NOU 2020:15 Det handler om Norge - Bærekraft i hele landet - Utredning om konsekvenser av demografiutfordringer i distriktene

Kommunal- og moderniseringsdepartementet (KMD) har bedt om vurdering av anbefalingene fra Distriktsdemografiutvalget (NOU 2020: 15). Nedenfor følger høringssvaret fra Kompetanse Norge.

Kompetanse Norge er et direktorat under Kunnskapsdepartementet og regjeringens kompetansepolitiske rådgiver. Vi arbeider for å styrke befolkningens kompetanse og sikre arbeidslivet tilgang på kompetent og omstillingsdyktig arbeidskraft. Vi øker verdiskapingen ved å støtte kompetanseutvikling i arbeidslivet. Gjennom å styrke individets muligheter til å ta gode utdannings- og karrierevalg, lære hele livet og dokumentere sin egen kompetanse bidrar vi til utvikling, integrering og inkludering i samfunnet. Vi kommenterer anbefalingene fra Distriktsdemografiutvalget med utgangspunkt i vårt samfunnsoppdrag, og i lys av etableringen av det nye Direktoratet for høyere utdanning og kompetanse, som vi blir del av. Det nye direktoratet er omtalt i styringsmeldingen, Meld. St. 19 (2020–2021). Hovedkontoret blir i Bergen, i tillegg til at direktoratet vil ha kontorer i Trondheim, Tromsø og Oslo.

NOU-en fra Distriktsdemografiutvalget refererer til utredningene fra Kompetansebehovsutvalget (KBU). Kompetanse Norges analyseseksjon sørger siden 2017 for sekretariatet til KBU. Våren 2020 besluttet regjeringen å forlenge og videreutvikle utvalget. Direktør i Kompetanse Norge, Sveinung Skule, er påtroppende utvalgsleder for KBU fra 2021. Formålet med KBU er å frembringe den best mulige faglige vurderingen av Norges fremtidige kompetansebehov, som grunnlag for planlegging og strategiske kompetansebeslutninger for både myndigheter og arbeidslivet, regionalt og nasjonalt.¹ Det nye KBU er ikke enda oppnevnt, og vi viser i høringssvaret derfor til leveranser fra forrige utvalgsperiode, som ble avsluttet våren 2020.

Høringssvar

Utvalget har delt inn anbefalingene i delkapitlene 10.1 til 10.7 i NOU-en. Vi følger samme inndeling i svaret vårt nedenfor.

Delkapittel 10.1: Bakteppet: en ny virkelighet for distriktspolitikken

Innledningsvis vil Kompetanse Norge komme med noen betraktninger rundt virkelighetsbildet som presenteres av Distriktsdemografiutvalget, i lys av den siste tids utvikling.

Pandemien betyr at Norge, som andre land, står ovenfor nye utfordringer. Samtidig kan pandemien tenkes å ha noen utjevnerende effekter på hvordan utfordringer nå fordeler seg mellom by og land:

Postadresse

Postboks 236 Sentrum
0103 Oslo
Telefon 23 38 13 00

Besøksadresse

Karl Johans gate 7, Oslo
Rådhusgaten 2, Bergen
Strandgata 8, Tromsø

Internett: www.kompetansenorge.no**E-post:** postmottak@kompetansenorge.no**Org.nr.:** 974 788 985**Kontonr.:** 8276 01 00389**Saksbehandler**

Ingrid Bjartveit Krüger

- Nye tall fra SSB, publisert etter Distriktsdemografiutvalget leverte sin utredning, viser at den prosentvise befolkningsveksten i 2020 var den laveste på 30 år. Det henger sammen med rekordlav innvandring under pandemien. Fallet i innvandring, både i antall personer og som prosent av folketallet, er størst i sentrale deler av landet.¹

Dette kan trolig henge sammen med at innvandringsgrunn varierer etter sentralitet. SSB skriver i en nylig publisert rapport (Gulbrandsen mfl., 2021): "Innvandrere med utdanning som innvandringsgrunn er mest konsentrert i sentrale kommuner, mens nyankomne flyktninger viser et klart desentralisert bosettingsmønster."

- Pandemien har lagt størst beslag på ressurser i helse- og omsorgssektoren i sentrale strøk, der smittetrykket er størst.
- Selv om hverdagen vil innebære mer fysisk tilstedeværelse når smittevernsrestriksjonene oppheves, så har vi gjennom sjokkdigitaliseringen under koronapandemien lært at vi kan løse større deler av arbeidsoppgavene våre digitalt og på mer fleksible måter. Distriktsdemografiutvalget har noen refleksjoner rundt dette i delkapittel 10.4 i NOU-en. Vi vil supplere med at vår vurdering er at vi trolig aldri går tilbake til å jobbe helt på samme måte som før. Endringene kan tenkes å åpne for at flere kan bli boende i eller flytter til mindre sentrale deler av landet, selv om arbeidsplassen ligger sentralt.

Delkapittel 10.2: Ambisjonsnivå for distriktene og distriktpolitikken fremover

Distriktsdemografiutvalget støtter en distriktpolitisk innsats som videreutvikler særpregene og forskjellene mellom storby og småsamfunn og småsamfunnene imellom. Kompetanse Norge har ingen kommentarer til denne overordnede ambisjonen, men vil påpeke at ulikheter arbeids- og næringsliv krever differensiert kompetanse.

Delkapittel 10.3: Aldringen utfordrer alle kommuner og må håndteres gjennom felles nasjonal politikk

Utvalget peker på at økte utfordringer i mer sentrale strøk vil kunne legge press på mulighetene til finansiering og tilgang på arbeidskraftressurser, og dermed ha negativ innvirkning også på distriktskommunene. Kompetanse Norges kommentarer til delkapittel 10.1 (se over) innebærer at pandemien til dels kan skape slike utfordringer, ved at sentrale strøk opplever både redusert innvandring og økt press på helse- og omsorgstjenestene. Samtidig kan en positiv bivirkning av pandemien være at vi blir mer digitale og fleksible i arbeidshverdagen, noe som åpner for at flere kan velge å bli boende i eller flytter til mindre sentrale deler av landet, selv når arbeidsplassen ligger sentralt plassert.

Distriktsdemografiutvalget skriver i delkapittel 10.3 også om behovet for helse- og omsorgsarbeidere. Utvalget argumenterer for at det er behov for bedre utnyttelse av teknologi, at eksisterende kompetanse bør brukes best mulig og at oppgavene bør løses så effektivt som mulig. Utvalget mener samtidig at utdanningskapasiteten i helse- og omsorgsykker bør økes. Denne beskrivelsen er i tråd med Kompetansebehovsutvalgets utredning (NOU 2020: 2).

Kompetanse Norge vil videre legge til at det er behov for gode kompetanseutviklingstilbud for personer som jobber i kommunal helse- og omsorgstjeneste, som gjør det mulig å kombinere kompetanseutvikling med jobb. På grunn av sektorens egenart med turnusarbeid, høyt sykefravær og en høy andel deltidsansatte, kan det være vanskelig å skaffe vikarer mens de ansatte deltar på kurs eller utdanning. Det

¹ SSBs kildetabeller 07459 og 01223.

er derfor behov for korte, fleksible utdanningstilbud og arbeidsplassbasert opplæring, tett knyttet opp til arbeidsoppgavene som skal utføres.

Distriktsdemografiutvalget skriver videre at det er viktig at økningen i utdanningskapasitet skjer gjennom også å legge til rette for desentralisert og fleksibel utdanning, og at man utnytter praksisplasser i distriktskommunene. Kompetanse Norge er enig i denne beskrivelsen.

Delkapittel 10.4: Velfungerende bolig- og arbeidsmarkeder og infrastruktur som binder landet sammen

I dette delkapitlet beskriver Distriktsdemografiutvalget at store avstander til tilbud og alternative arbeidsplasser fordrer god tilgang til bil og et samfunn som er tilrettelagt for motorisert transport.

Utvalget peker samtidig på at koronapandemien har ført til at mange arbeider sammen på felles digitale plattformer på en helt annen måte enn før, også ved å bruke videomøter.

Som vi skriver ovenfor i vår kommentar til delkapittel 10.1 om virkelighetsbildet, kan en positiv bivirkning av pandemien være at vi blir mer digitale og fleksible i arbeidshverdagen. Sjøkkdigitaliseringen under korona har gitt økt trening og kompetanse i å ta i bruk netthandel. Dette kan samlet ha noe formildende effekt på noen av utfordringene beskrevet om distriktskommunene.

Delkapittel 10.5: Tiltak for utdanning og rekruttering av arbeidskraft i distriktene

Distriktsdemografiutvalget mener at dagens ordning med fleksibel og relevant utdanning innebærer unødvendig byråkratisering, ved organiseringen gjennom Diku. Utvalget tar til orde for at midlene burde fordeles direkte til institusjonene og styres gjennom oppdragsbrev i dialog mellom institusjonene og Kunnskapsdepartementet. Videre foreslår utvalget at oppdragsbrevet og utviklingsavtalene med institusjonene kan spesifisere hvordan det regionale oppdraget skal ivaretas, og peker på at Kunnskapsdepartementet også i større grad kan tildele enkelte institusjoner særskilte nasjonale utdanningsoppdrag. Kompetanse Norge støtter ikke en slik omorganisering av dagens ordning med fleksibel utdanning. Det ville innebære en svært detaljert styring av institusjonene fra departementets side. Dagens ordning sikrer konkurranse mellom institusjonene, der midlene går til de beste forslagene, og medfører at institusjonene får større råderett. Ved å fordele midlene gjennom Diku som nasjonal konkurransearena, kan institusjonene velge om og på hvilken måte de vil delta i konkurransen om slike midler, med utgangspunkt i sin egenart og regionale rolle. Det er etter vårt syn ikke hensiktsmessig at departementet legger føringer på dette detaljerte nivået.

Distriktsdemografiutvalget mener at Kunnskapsdepartementet bør vurdere en mer helhetlig organisering av de ulike studiesentrene som mobiliserer til og organiserer desentraliserte utdanningstilbud, for å skape mer forutsigbarhet og lik tilgang til utdanningstilbud uavhengig av bosted. Hvis utdanningssentrene får status som forlengede tilbydere av den samme kvalitetssikrede undervisningen som gis ved de akkrediterte institusjonene, kan dette sikre et mer likeverdig tilbud – uavhengig av geografi. Fleksible utdanningstilbud kan bidra til at flere kan studere der de bor og dermed at flere kan bli boende i eller vil ønske å bosette seg i distriktene. Vi vil gjerne utdype til dette punktet at fleksibilitet ikke alene handler om sted, men også blant annet tid, samhandling, progresjon, omfang, innhold, formalisering og vurdering. I en mer helhetlig organisering av studiesentrene, er det viktig at alle dimensjonene ved fleksibilitet ivaretas.

I et samfunns- og arbeidsliv i stadig endring, har hele den voksne befolkningen i Norge behov for kontinuerlig kompetanseheving og for å lære hele livet. Fleksible tilbud kan bidra til et mer likeverdig opplærings- og utdanningstilbud. Dette har vi beskrevet mer utfyllende i vårt hørings svar til

Distriktsnæringsutvalget (NOU 2020: 12).² Kompetanse Norge vil også gi innspill om dette til regjeringens strategi for desentralisert og fleksibel utdanning, som er planlagt fremlagt før sommeren 2021.

² <https://www.regjeringen.no/no/dokumenter/horing-nou-202012-naringslivets-betydning-for-levende-og-barekraftige-lokalsamfunn-distriktnaringsutvalget/id2778213/>

Kompetanse Norge støtter at ordningen med nedskrivning av lån utvides til distriktskommuner utenfor tiltakssonen i Nord-Troms og Finnmark, siden det kan bidra til spredning av kompetanse til distriktene og dermed til å dekke større deler av arbeidsmarkedets behov.

Et annet tiltak, som kan bidra til rekruttering til distriktene, er at det kommende Direktoratet for høyere utdanning og kompetanse kan utnyttes som en nasjonal konkurransearena, der institusjoner kan konkurrere om midler eller studieplasser som bidrar til å dekke nærmere definerte kompetansebehov, som også kan spesifiseres geografisk.

Siden tema for NOU-ens delkapittel 10.5 er tiltak for utdanning og rekruttering av arbeidskraft til distriktene, ønsker Kompetanse Norge å fremme kompetansepilottene, som eksempel på et virkemiddel som samordner nasjonale og regionale strategier for kompetanse- og næringsutvikling. Gjennom prosjektet skal fylkene prøve ut ulike metoder for å utøve sin rolle som kompetansepolitisk aktør. Kompetansepilottene er en ordning som har som mål å utvikle gode modeller for å mobilisere små virksomheter til å jobbe med kompetanseutvikling. Gjennom kompetansepilottene får fylkeskommunene tilskudd til å utvikle modeller som skal koble næringslivets behov for kompetanse med relevante lokale, regionale og nasjonale etter- og videreutdanningstilbud. Ordningen er særlig rettet mot små virksomheter i distriktskommunene og har som mål å mobilisere virksomhetene og koordinere kompetansebehovene.

Kompetanse Norge ønsker å påpeke at Distriktsdemografiutvalget ikke nevner karriereveiledning. Karriereveiledning er et sentralt kompetansepolitisk virkemiddel og løftes frem som et av tre prioriterte innsatsområder i Nasjonal kompetansepolitisk strategi (NKPS).

For personer som skal ta livsvalg knyttet til utdanning, kvalifisering og arbeid, kan det å ha tilgang til karriereveiledning av høy kvalitet være avgjørende. Karrierevalg og valg av bosted henger nært sammen, både på kort og lengre sikt. Karriereveiledning kan bidra til å synliggjøre jobb- og utdanningstilbud i regionene, og til å tydeliggjøre mulighetene eller begrensningene ved å enten flytte til mer sentrale områder eller bli boende i distriktene.

Fylkeskommunen har etter regionreformen fått et større kompetansepolitisk ansvar, og fikk fra 1. januar 2021 lovfestet plikt til å tilby karriereveiledning til alle over 19 år som er bosatt i fylket. Det er etablert karrieresentre i alle fylker, som skal sørge for karriereveiledningstilbudet til befolkningen. Karrieresentrene tilbyr profesjonell karriereveiledning til den enkelte. Karrieresentrene har god kjennskap til det lokale nærings- og arbeidslivet, og har solid kompetanse om utdannings- og kvalifiseringsmuligheter i regionen.

Det er imidlertid en utfordring at karrieresentrene ikke har tilstrekkelig finansiering til å tilby tjenesten til alle innbyggerne i fylket som har behov for det. Dette innebærer at karriereveiledningen ikke nødvendigvis er tilgjengelig for personer som har behov for veiledning i forbindelse med valg av karriere og bosted.

Kompetanse Norge mener at en styrking av det lokale karriereveiledningstilbudet er et tiltak som regjeringen bør se i sammenheng med foreslåtte tiltak i utvalgets utredning. For å sikre næringslivet i distriktene tilgang til kompetent arbeidskraft, vil Kompetanse Norge også påpeke at økt kunnskap om arbeidskraftsbehovene i distriktene kan bidra til at flere ser muligheten for jobb og karriere, og derfor enten velger å bli boende i, eller flytter til, distriktene.

Kunnskap om kompetansebehov kan også bidra at utdannings- og opplæringstilbydere etablerer relevante tilbud. Som beskrevet i stortingsmeldingen om Kompetansereformen, Meld. St. 14 (2019–2020), vil Kompetansebehovsutvalget i kommende utvalgsperiode ha et tydeligere oppdrag om å levere regionale analyser som kan brukes av fylkeskommunen i rollen som ansvarlig for den regionale kompetansepolitikken.

Slik styringsmeldingen Meld. St. 19 (2020–2021) beskriver, har ulike brukergrupper ulike informasjonsbehov, og formidlingen bør tilpasses deretter. Meldingen peker på at mens Kompetansebehovsutvalgets rapporter egner seg til politikkutforming hos strategiske aktører, trenger studiesøkerne i stedet annen formidling, gjerne da visualisering digitalt. Til den løpende digitale og visuelle formidlingen særlig til ungdom og unge voksne, vil Kompetanse Norge trekke frem utdanning.no, Norges største nettsted for informasjon om utdanningsmuligheter. Det er gode muligheter for å videreutvikle tjenestene på utdanning.no slik at de gir bedre oversikt over kompetansebehov, karrieremuligheter og utdanningstilbud i ulike regioner. Kompetanse Norge mener det bør settes av ressurser til utvikling av slike brukerrettede tjenester på utdanning.no.

Styringsmeldingen presenterer planer for et nytt helhetlig analyse- og informasjonssystem om nasjonale og regionale behov for høyt utdannet arbeidskraft, rettet mot studiesøkere, universiteter og høyskoler og myndigheter. Systemet bør ifølge meldingen være forskningsbasert, og forankres i et kompetent utrednings- og analysemiljø. I meldingen står det videre at ansvaret for systemet derfor plasseres i det nye Direktoratet for høyere utdanning og kompetanse. Systemet vil bygge på Kompetansebehovsutvalgets analyser og tilknyttede prosesser, ulike fremtidsberegninger, undersøkelser og data, og vil legge vekt på bedre informasjon om arbeidsmarkedssituasjonen for ulike fagfelt på regionalt nivå. Meldingen beskriver at systemet må utvikles og sikres forankring gjennom dialog med institusjonene, partene i arbeidslivet, sektordepartementene og andre aktører. Når et slikt system er på plass, vil det gi kunnskapsgrunnlag for institusjoner slik at de kan utvikle tilbud som matcher regionale kompetansebehov, og for myndighetene som grunnlag for kompetansepolitiske tiltak utover det utdanningsinstitusjonene selv initierer.

Delkapittel 10.6: Tiltak som sørger for velfungerende tjenester i distriktene

Distriktsdemografiutvalget oppsummerer at endringene i statlig virksomhet samlet sett “har vært til ugunst for distriktene”. Dette forklares blant annet med sterk sektorstyring og silotenking, at digitalisering kan gi større utfordringer og redusert selvhjelpsevne, at spesialisering har ført til sentralisering av statlig virksomhet og at lokalisering av spesialiserte enheter ser ut til å styres av muligheten for å rekruttere spesialister.

Kompetanse Norge oppfatter det som en sterk påstand at endringene i statlig sektor samlet sett har vært til ugunst for distriktene. Vi mener flere positive konsekvenser for regionene kunne vært trukket frem. Statlig koordinering kan bidra til likeverdige utdanningstilbud. Det at enheter i staten blir mer spesialiserte, og får sterkere og større fagmiljøer, kan bidra til gode råd og faglig støtte til hele landet.

Utvalget skriver i delkapittel 10.6 at digitalisering kan gi større utfordringer og redusert selvhjelpsevne for sårbare grupper som ikke behersker digital kommunikasjon. Kompetanse Norge oppfatter det som uklart om utvalget mener at gruppen sårbare er større i distriktskommunene, og i så fall hva dette skyldes. Vi viser derfor til en ny analyse, som det kan være relevant å se nærmere på i denne sammenheng.

Analysen (Bjønness mfl. 2021) benytter regresjonsanalyse for å undersøke hvilke faktorer som påvirker sannsynligheten for å være sterk digital bruker. Resultatene viser at alder har en signifikant negativ effekt. Å ha mer utdanning enn grunnskole har en signifikant positiv effekt. Å ha husholdningsinntekt over 500 000 (referanse er under 300 000) har også en signifikant positiv effekt på å være sterk digital bruker. Rapporten oppsummerer at nettopp alder, utdanning og inntekt er de viktigste variablene for å forklare variasjon i digital kompetanse.

Når det gjelder den isolerte effekten av bosted sammenliknet med sentralitet 1, er effekten bare signifikant (målt etter vanlig terskel for dette³) for sentralitet 6. Rapporten peker på at modellen ikke kontrollerer for

³ Her refererer vi til terskel på $p < 0,05$, som ofte brukes i litteraturen. I rapporten vises også resultater med $p < 0,1$, som vi har sett bort fra her.

næring eller andre variabler som knyttes til arbeid. Det kan dermed hende at det ikke er bosted i seg selv, men hvilke typer jobber som er tilgjengelige, som påvirker nivået på digital kompetanse. Distriktsdemografiutvalget tar til orde for et mer strukturert regionalt samarbeid mellom stat, fylkeskommune og kommune, innenfor flere tjenesteområder, inkludert utdanning. Kompetanse Norge er positiv til dette. I kapittel 8.5.2 av NOU-en beskriver utvalget et tett samarbeid mellom Universitetet i Agder (UiA) og praksisfeltet tilknyttet sykepleiestudiet og et trepunktssamarbeid mellom UiA, sykehusene og kommunene. Dette framstår som et godt eksempel på hvordan man kan sikre praksisplasser i distriktskommuner. Slik arbeidslivsrelevansmeldingen beskriver, er tilgang på praksisplasser avgjørende for å kunne utdanne nok sykepleiere og annet helsepersonell (Meld. St. 16 (2020–2021)).

Mer generelt, og ikke knyttet kun til profesjonsutdanningene, er Kompetanse Norge positiv til “rural exposure” (beskrevet i NOU-en), det vil si erfaring fra praksisarbeid i distriktsområdene gjennom utdanningen. For noen kan dette gi en mulighet til å få relevant praksis og knytte kontakter i arbeidslivet på sitt hjemsted, etter først å ha flyttet fra distriktet for å ta utdanning. Mobilisering av arbeidsgiverne for å tilby praksisplasser også i distriktene er viktig for å styrke arbeidslivsrelevansen i høyere utdanning, jf. Meld. St. 16 (2020–2021).

Delkapittel 10.7: Program for utprøving av nye tiltak i distriktpolitikken

Kompetanse Norge støtter at nye ordninger i distriktpolitikken må prøves ut og evalueres før de eventuelt skaleres opp til å gjelde alle distriktskommuner. Kompetanse Norge er positiv til å bruke systematiske utprøvinger (forsøk) og evalueringer av tiltakenes effekter. Eksempel på forsøk vi er positive til er utprøving av individuelle insentiver til å ta utdanning (som for eksempel stipend) og utprøving av fleksible utdanningsmodeller tilpasset kompetansebehov i distriktene. Slike forsøk bør utformes i samarbeid med forskningsmiljøer.

Distriktsdemografiutvalget viser til fødselstallene i delkapittel 10.7. Vi gjør derfor oppmerksom på at SSB nylig (i mars 2021) publiserte fødselstall for 2020.⁴ Siden det er ny fylkesinndeling fra 2020, er det ikke mulig å se endring over tid for nye fylker i SSBs tabell. Vi legger imidlertid merke til at alle de nye fylkene har lavere samlet fruktbarhetstall enn hvert av fylkene som ble slått sammen til dette fylket.⁵ Denne kommentaren er til orientering, for eventuelle videre analyser.

Distriktsdemografiutvalget diskuterer hvordan distriktskommuner kan lokke til seg barnefamilier. I denne sammenheng gjør vi oppmerksom på en ny forskningsrapport fra Velferdsforskningsinstituttet Nova om ungdoms tilhørighet, trivsel og fremtidsplaner i distrikts-Norge (Eriksen og Andersen, 2021).

Referanser

Bjønness, Ane Mathea, Tor Midtbø, Hanne Størset og Camilla Hovind Ulven (2021). *Befolkningens digitale kompetanse og deltakelse*. Kompetanse Norge-rapport.

Eriksen, Ingunn Marie og Patrick Lie Andersen (2021). *Ungdoms tilhørighet, trivsel og framtidsplaner i Distrikts-Norge*. NOVA-rapport nr. 2/21.

Gulbrandsen, Fredrik, Ann Susanne Kulasingsam, Christian Sørlien Molstad og Alice Steinkellner (2021). *Innvandrere og norskfødte med innvandrerforeldres fordeling på kommunenivå*. SSB-rapport 2021/8.

Meld. St. 14 (2019–2020). *Kompetansereformen – Lære hele livet*. Kunnskapsdepartementet.

Meld. St. 16 (2020–2021). *Utdanning for omstilling - Økt arbeidslivsrelevans i høyere utdanning*. Kunnskapsdepartementet.

⁴ SSBs kildetabell 04232.

⁵ Eneste unntak er at Buskerud i 2019 hadde likt samlet fruktbarhetstall som Viken i 2020, fremfor lavere.

Meld. St. 19 (2020–2021). *Styring av statlige universiteter og høyskoler*. Kunnskapsdepartementet.
NOU 2020: 2. *Fremtidige kompetansebehov III. Læring og kompetanse i alle ledd*. Kunnskapsdepartementet.

NOU 2020: 12. *Næringslivets betydning for levende og bærekraftige lokalsamfunn*. Nærings- og fiskeridepartementet og Kommunal- og moderniseringsdepartementet.

Med vennlig hilsen

Sveinung Skule
direktør

Anders Fremming Anderssen
avdelingsdirektør

Dokumentet er elektronisk godkjent og har dermed ingen signaturer